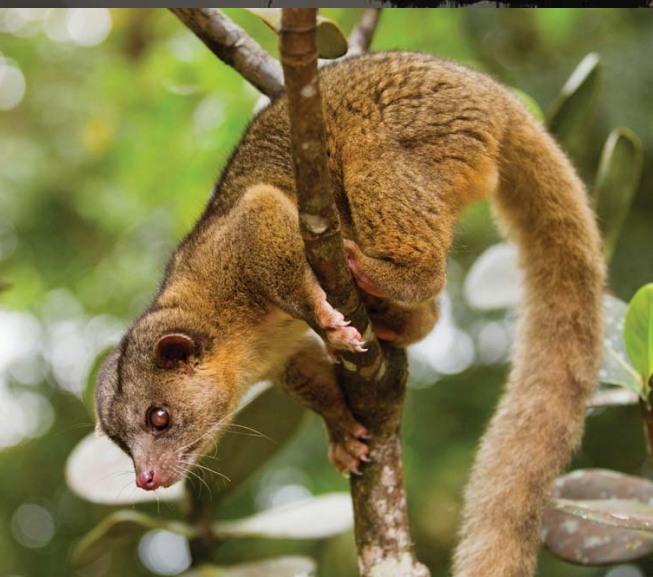

5 zbrusu nových živočišných druhů

Zoologové každým rokem popíší množství nových zástupců fauny i flóry. Podle oficiálních údajů odhalili vloni asi 18 000 nových druhů. Následuje přehled pěti zajímavých organismů, představených teprve v několika posledních měsících

PŘIPRAVIL: VLADIMÍR SOCHA

← Olinguito je nejmenší medvídkovitá šelma, která neváží ani celý kilogram

NEJMENŠÍ Z MEDVÍDKOVITÝCH

Ve výčtu nejzajímavějších nově popsáných druhů rozhodně nemůže chybět šelmička zvaná **olinguito** (*Bassaricyon neblina*), nej-

menší představitel čeledi medvídkovitých. S hmotností necelého kilogramu představuje skutečně malého tvorečka, kterého by velikostí zastínila i menší kočka. Olinguito obývá vysokohorské mlžné lesy Kolumbie a Ekvádoru a je prvním dosud neznámým americkým dravým savcem, objeveným po 35 letech! Zajímavé je, že tato plachá noční šelma, živící se hlavně hmyzem a ovocem, byla pozorována a dokonce i chována v zajetí již dříve. Nikdo ale netušil, že se jedná o samostatný druh medvídkovité šelmy.

HUŇATÝ KRÁL ROZTOMILOSTI

Zvláštním znakem tohoto druhu, kterým se liší od svých příbuzných (olingů), je hustá srst, chránící jej před chladem vysokohorských poloh. Vyskytuje se totiž v nadmořských výškách od 1 500 do 2 750 metrů, tedy mnohem výše než všichni jeho příbuzní. V současnosti není považován za bezprostředně ohroženého vyhynutím, předpokládá se však, že asi 40 % jeho původního areálu rozšíření již bylo zničeno odlesněním.

GEKON PODOBNÝ ROSTLINĚ

Nově popsáný druh malého **gekona** (*Saltuarius eximius*) se dokáže skvěle maskovat. Nejenže má barvu napodobující spodní patro vegetace, ale i samotný jeho ocas má tvar listové čepele! Gekon byl objeven na ekologicky izolované plošině Cape Melville na severu Austrálie. O dlouhodobé separaci tohoto unikátního ekosystému svědčí, že zde zoologové objevili ještě nové druhy scinka a žáby, rovněž dříve vědě zcela neznámé. Dravý gekon je nočním živočichem, jenž ve tmě číhá bez hnutí na svoji drobnou kořist. Ve dne se pak schovává ve skalnatém terénu. Štíhlé nohy i tělo umožňují malému predátorovi rychlý pohyb mezi kameny a dodávají mu při lovu efektivitu. Velké oči zase poskytují lepší vidění a tedy i orientaci ve tmě.

RELIK T Z DEŠTNÝCH PRALESŮ

Gekon druhu *Saltuarius eximius* dosahuje délky kolem 20 centimetrů a je zřejmě vývojovým reliktem z doby,

kdy byla mnohem větší část území Austrálie pokryta deštnými pralesy. Druhové jméno odkazuje k jeho neobvyklému zjevu, souvisejícímu s efektivním maskováním.

↘ Při pohledu svrchu by bylo možné gekona napodobujícího vegetaci snadno přehlédnout (Foto: Conrad Hoskin)

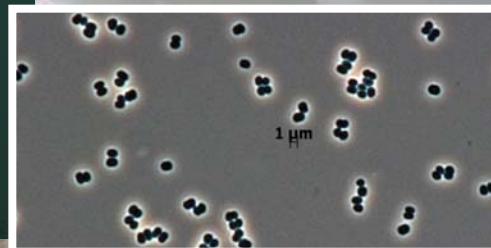
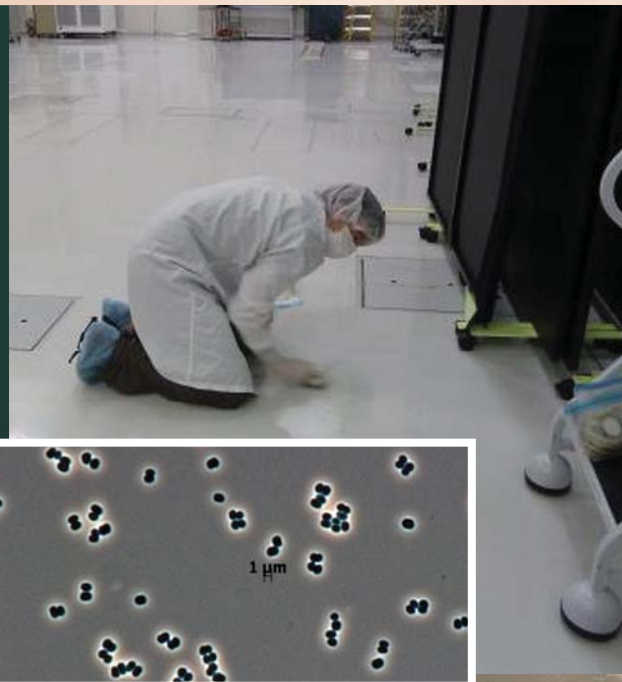
NEZMAR Z VESMÍRNÉHO PROGRAMU

Občas dojde k objevu organismu, který vlastně nikdo najít nechce. Takovým případem je **mikrob** *Tersiccoccus phoenicis*, který obývá domněle sterilní prostory, v nichž jsou sestavovány vesmírné sondy. I přes velmi přísná opatření, která provoz v těchto halách (jedna se nachází na Floridě a druhá v Jižní Americe) provází, se občas objeví stopy kontaminace mikroby. Nově popsany druh je úžasnou ukázkou přizpůsobivosti pozemského života. Přežije celý řetězec sterilizačních opatření – vysoké teploty, vysušení, silné UV záření i absenci živin. Druh *T. phoenicis* je natolik odlišný od ostatních mikrobiálních vzorků, že si dokonce vysloužil vlastní rodové jméno. Patří k stále se rozšiřující skupině tzv. extrémofilů, mikroorganismů schopných žít v extrémním prostředí a snášet podmínky, které by složitější organismy (včetně člověka) rychle zahubily.

VÝSKYT NA DVOU LOKALITÁCH

T. phoenicis byl objeven pouze na dvou místech na Zemi, oddělených od sebe vzdáleností 4 000 kilometrů. Jedním je Kennedyho vesmírné středisko na Floridě v USA, druhým pak Guyanské kosmické centrum ve Francouzské Guyaně.

→ Mikrob *Tersiccoccus phoenicis* přežije vysoké teploty, vysušení, silné UV záření i absenci živin. Právě tak jsou ošetřovány prostory, v nichž jsou sestavovány vesmírné sondy

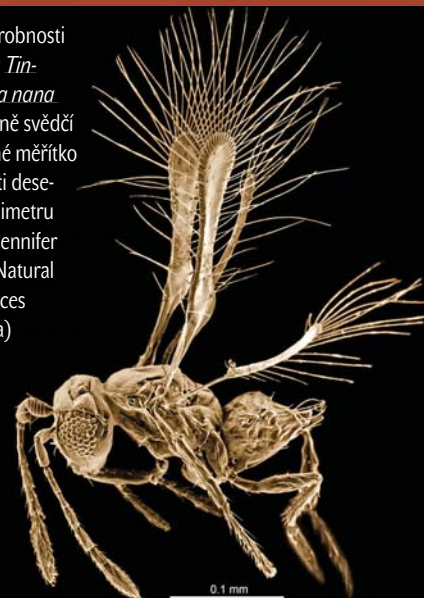
NÁLEZ NA HRANICI PRAVDĚPODOBNOTI

Dalším zajímavým nováčkem v zoologickém systému je **trpasličí vosička** *Tinkerbella nana*, objevená v Kostarice. Je téměř neuvěřitelné, že byl tento hmyz vůbec odhalen, protože má délku pouhých 250 mikrometrů, což znamená, že je pouze 2,5krát delší, než kolik činí šířka lidského vlasu. Sami objevitelé tohoto zástupce blanokřídlého hmyzu uvádějí, že jeho objevení je „podobné nálezu jehly ve dvou stech kupkách sena.“ Název *Tinkerbella* odkazuje k postavě z díla Petr Pan (Tinker Bell neboli víla Zvonilka). I přes své miniaturní rozměry však není *Tinkerbella* mezi blanokřídlým hmyzem absolutním rekordmanem v titěrnosti – tím je zatím nejmenší známý létající členovec *Megaphragma caribea* s délkou pouhých 170 mikrometrů. Ten však patří do jiné čeledi blanokřídlého hmyzu.

ÚLOVEK V ZÁPLAVĚ VZORKŮ

Tinkerbella byla objevena za pomoci speciální lapací sítě, do které členové entomologického týmu zachytávali členovce z okolní vegetace. Později byly v laboratoři vzorky pečlivě prozkoumány a vyhledány i ty nejmenší exempláře hmyzu. *Tinkerbella* byla přidána ke kolekci 1,5 milionu druhů vos v londýnském přírodovědeckém muzeu.

↘ O drobnosti vosičky *Tinkerbella nana* výmluvně svědčí uvedené měřítko velikosti deseti milimetrů (Foto: Jennifer Read, Natural Resources Canada)

OHROŽEN V OKAMŽIKU OBJEVENÍ

Nálezy nových druhů se nevyhnuly ani říši rostlin. Jedním z nejzajímavějších příkladů nedávné doby je **dračinec** *Dracaena kaweesakii*, jednoděložná krytosemenná rostlina z čeledi chřestovitých. Daný druh stromu dosahuje výšky 12 metrů a vyskytuje se pouze v jisté oblasti vápencových hor Thajska v nadmořské výšce 550 až 2 000 metrů. Vzhledem k tomu, že odhadem existuje již pouze asi 2 500 jedinců této rostliny, okamžitě od svého popisu je považována za silně ohrožený druh. Vápenec je

v dané oblasti těžen jako přísada do malty, což snahu o záchranu unikátní dřeviny poněkud komplikuje. Existují nicméně ústní svědectví o možném výskytu stejného druhu na území sousední Barmy, takže situace je možná o trochu příznivější.

STROM Z BUDDHISTICKÝCH CHRÁMŮ

Dracaena kaweesakii je kupodivu oblíbený druh zahradní dřeviny, pěstovaný dlouhodobě v thajských zahradách. Oblíbili si jej také mniši v buddhistických chrámech. Podle místní pověsti přináší tento strom štěstí majiteli zahrady, na které byl vysazen.

← Dračinec *Dracaena kaweesakii* je nově objevený druh, i když si jej už dávno oblíbili mniši v buddhistických chrámech